

ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

Державний професійно-технічний навчальний заклад «Вінницьке міжрегіональне вище професійне училище»

Анотація

Обґрунтовано суть та зміст педагогічних умов застосування новітніх технологій у процесі підготовки кваліфікованих робітників.

Ключові слова: компетентність, кваліфікованість робітників, новітні технології, професійно-технічна освіта.

Abstract

The essence and content of pedagogical conditions of application of the newest technologies in the process of preparation of skilled workers is substantiated.

Key words: competence, qualification of workers, new technologies, vocational education.

Постановка проблеми. Становлення та розвиток ринкових відносин в Україні висуває нові вимоги до процесу підготовки кваліфікованих робітників, вимагає безперервного його оновлення, потребує від кожного навчального закладу розробки власної освітньої стратегії та побудови інноваційного освітнього середовища. Оновлення змісту професійної освіти можливе тільки при можливості його швидкої адаптації до сучасних умов.

Провідною метою модернізації професійно-технічної освіти в Україні є досягнення принципово нового рівня якості підготовки випускника професійно-технічної школи. Реалізація цього завдання пов'язано із зміною акцентів у меті професійно-технічної освіти з формування майбутнього фахівця на вирішення проблеми цілісного розвитку особистості учня, його творчої індивідуальності, підготовки до професійної діяльності в умовах інноваційного розвитку суспільства, його вільного володіння своєю професією і орієнтацією в суміжних областях діяльності, його готовністю до постійного професійного зростання, соціальної і професійної мобільності.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема вдосконалення методів навчання завжди була актуальною для педагогічної теорії й практики. Загальновідомо, як багато уваги їй приділяли видатні педагоги минулого. Так, ще Я. А. Коменський розробляв методи ефективного навчання, коли обґрунтовував класно-урочну систему навчання у своїй «Великій дидактиці»; А. Дистервег заклав теоретичні основи розвиваючого навчання; далі теорію методів навчання розвинув К. Д. Ушинський. Потім в педагогічній теорії й практиці значного визнання дістали проблемні методи навчання, обґрунтовані відомими дидактами М. Скаткіним, І. Лернером, М. Махмутовим та ін..

Аналіз останніх досліджень засвідчив, що обрана тема розкрита лише частково, тому вимагає подальшої розробки, адже успішно реалізувати намічене можна, якщо, не порушуючи діалектичної єдності та взаємозв'язку думки, діла й слова, інтерактивно вводити майбутніх кваліфікованих робітників в процес оволодіння необхідними знаннями, практичними вміннями й навичками в умовах, наближених до їх майбутньої професійної діяльності.

Мета статті – виділити та обґрунтувати суть та зміст педагогічних умов застосування новітніх технологій у процесі підготовки кваліфікованих робітників.

Саме тому вивчення впливу інноваційних технологій на професійну підготовку особистості є актуальним напрямком сучасної педагогічної науки.

Постановка завдань – розкрити можливості застосування інтерактивних методів навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників; виявити і обґрунтувати можливості новітніх освітніх технологій з метою розвитку здібностей, мотивації та інших особистісних якостей учнів

ПТНЗ; теоретично визначити та практично обґрунтувати педагогічні умови використання інноваційних методик навчання в процесі підготовки кваліфікованих робітників.

Виклад основного матеріалу. Сучасна професійно – технічна освіта спрямована на підготовку робітників з використанням як новітніх технологій навчання, так і інновацій у галузях народного господарства в умовах постійного розвитку ринку праці. Підготовка конкурентоспроможних на ринку праці робітників залежить від рівня володіння прогресивними технологіями. Сучасний робітник повинен не тільки добре володіти теоретичним матеріалом, але й вміти виконувати роботи з використанням нових високоефективних матеріалів, інструментів, обладнання та пристроїв.

Випускники професійних навчальних закладів працюють в умовах швидкого розвитку науки, техніки, технології. Уже сьогодні цикл оновлення технології в окремих галузях промисловості коротший, ніж термін навчання. Тому проблеми професійно-технічної освіти – це перш за все проблеми створення передумов для підготовки кваліфікованих робітників нового типу, всебічно освічених, творчих, які вміють швидко адаптуватись в нових економічних умовах.

Порівнюючи традиційну та інноваційну освіту, які сьогодні паралельно існують в Україні, І. Зязюн зробив висновки, традиційна система навчання є безособистісною, «бездітною... без людською». У ній «людина... постає... об'єктом, яким можна керувати за допомогою зовнішніх впливів, загальних стандартів і нормативів» [7, с. 4].

З цим твердженням можна не погоджуватись, але головними недоліками традиційної системи професійного навчання є: авторитарний стиль керівництва; домінування пояснювально-ілюстративного типу навчання і репродуктивної діяльності учнів; перевагу фронтальної роботи, обмеженість діалогічного спілкування; породжені цими факторами невміння і небажання учнів вчитися; відсутність у них поцінування освіти, самоосвіти (саморозвитку).

Тому, модернізацію системи освіти та формування професійних компетенцій пов'язують, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення.

Останнім часом для сучасної професійної освіти на компетентнісній основі характерне застосування технологій, які сприяють:

- індивідуалізації навчання;
- діяльнісній активізації учнів;
- діалоговій взаємодії між викладачем і учнем (педагогіка співробітництва).

Впровадження педагогічних технологій неможливе без відстеження якості освіти за допомогою моніторингу, мета якого – отримати інформацію про ефективність і якість навчально-виховного процесу, покращення його організації [3, с. 24].

Принципово нові педагогічні ідеї і положення вимагають переорієнтації методичної роботи на пошук та розробку інноваційних шляхів розвитку всіх ланок і складових систем освіти, формування в освітньому середовищі справді нового педагогічного мислення на всіх рівнях педагогічної діяльності.

Зокрема, групові (колективні) технології навчання дають змогу диференціювати та індивідуалізувати процес професійного навчання. Формують внутрішню мотивацію до активного сприйняття, засвоєння та передачі інформації. Сприяють формуванню комунікативних якостей учнів, активізують розумову діяльність. Робота в групах (колективна) дає найбільший ефект у засвоєнні знань.

Суть технології індивідуалізації процесу навчання полягає в організації освітнього процесу, при якій вибір педагогічних засобів та темпу навчання враховує індивідуальні особливості учнів, рівень розвитку їх здібностей та сформованого досвіду. Його основне призначення полягає в тому, щоб забезпечити максимальну продуктивну роботу всіх учнів в існуючій системі організації професійного навчання.

Технології ігрового навчання - це така організація навчального процесу, під час якої навчання здійснюється у процесі включення учня в навчальну гру (ігрове моделювання явищ, "проживання" ситуації). Навчальні ігри мають за мету, окрім засвоєння навчального матеріалу, вмінь і навичок, ще й надання учневі можливості самовизначитися, розвивати творчі здібності, сприяють емоційному сприйманню змісту навчання.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів; учитель і учень є рівноправними суб'єктами навчання. Інтерактивне навчання – це навчання діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників

педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного розв'язання навчальних завдань, роз-витку особистісних якостей учнів.

Мультимедійні технології пов'язані із створенням мультимедіа-продуктів: електронних книг, енциклопедій, комп'ютерних фільмів, баз даних. У цих продуктах об'єднуються текстова, графічна, аудіо- та відеоінформація, анімація.

Мережеві технології призначені для телекомунікаційного спілкування учнів з викладачами, колегами, працівниками бібліотек, лабораторій, установ освіти тощо [6, с. 115].

Таким чином, одним з найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації професійної освіти є забезпечення якості підготовки особистості на рівні міжнародних стандартів. Розв'язання цього завдання можливе за умови зміни педагогічних методик та впровадження інноваційних технологій навчання.

Висновки

У зв'язку з гострою потребою у підготовці кваліфікованих робітників на компетентнісній основі необхідно, зберігаючи досягнення у фундаментальності професійної освіти, переорієнтувати освітній процес у ДПТНЗ на формування в учнів бажання і уміння самостійно вчитись, використовуючи при цьому різні джерела інформації. Не менш важливо навчити застосовувати набуті знання на практиці, виробити вміння критично мислити. А це є можливим в сучасних умовах лише з використанням новітніх технологій та їх впливом на професійну підготовку майбутніх фахівців, що ще неодноразово буде виступати об'єктом подальших досліджень у цьому напрямку.

Як свідчить педагогічна практика ДПТНЗ «Вінницьке МВПУ» і результати досліджень, використання новітніх освітніх технологій сприяє формуванню професійних компетентностей, як цього вимагає сучасний ринок праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дичківська І. Соціально-педагогічна компетентність: інноваційні підходи / І. Дичківська // Дошкільне виховання : науково-методичний журнал для педагогів і батьків. – 2009. – № 7. – С. 10-14.
2. Ігнатенко М. Сучасні освітні технології / М. Ігнатенко // Математика в шк. – 2003. – № 4. – С. 2-6.
3. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання : підруч. для студ. вищ. навч. закл. ; нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2005. – 360 с.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник / Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. – 3-тє вид., випр. – К., 2008. – 447 с.
5. Кузнецов Е. Проблеми становлення професійної менеджмент-освіти в Україні // Розбудова менеджмент-освіти в Україні : матеріали Третьої щорічної конференції. – К., 2011. – С. 33-40.
6. Оцінювання та вибір педагогічних інновацій: теоретико-практичний аспект / За ред. Л.І. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.
7. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навч. посіб. / За ред. І.А. Зязюна, О.М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2003. – 240 с.

Біла Людмила Олександрівна – заступник директора з виховної роботи ДПТНЗ «Вінницьке МВПУ», Вінниця, e-mail: ludmilabila2015@gmail.com

Гавриш Наталія Леонідівна - викладач вищої категорії, старший викладач, ДПТНЗ «Вінницьке МВПУ», Вінниця

Bela Lyudmila O. - Deputy Director of Educational Work of State Vocational School «Vinnitsa Interregional Higher Vocational School», Vinnytsya, e-mail: ludmilabila2015@gmail.com

Natalia Gavrish - teacher of the highest category, senior lecturer, of State Vocational School «Vinnitsa Interregional Higher Vocational School», Vinnytsya